

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งในการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอ ในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญของงานของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 มุ่งเน้นการพัฒนาให้คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งในเรื่องการศึกษา การทำงาน และการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านที่เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการ การเรียนรู้ให้หลากหลายทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และนันทนาการ ที่ครอบคลุมทั้งศิลปะ ดนตรี กีฬา วัฒนธรรม ศาสนา ประชาธิปไตย ความเป็นไทย และเรื่องอาเซียนศึกษา ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน สร้างนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการต่อยอดสู่ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนจัดกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสาธารณะประโยชน์รวมถึงเสริมสร้างทักษะชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมและถูกต้อง

ให้แก่เด็กโดยเฉพาะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถจัดการ ควบคุม ดูแล อารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจในหลักโภชนาการ และการออกกำลังกาย รวมถึงการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 39-46) โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, หน้า 9) หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ เพchyสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา โดยสอดคล้อง กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุค ศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นธรรม มีทักษะการคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2)

สำหรับการจัดการศึกษาของไทยในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ สภาพบริบท เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดใหม่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของ สังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, หน้า 6) ในการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษ ที่ 21 ได้ส่งผลกระทบต่อการปรับตัวในด้านความทันเทียมกับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางบริบท สังคมทุกมิติรอบด้าน ทักษะพื้นฐานจำเป็นในการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ เป็นตัวแปร สำคัญที่ทำให้คนในศตวรรษที่ 21 รู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็น เครื่องมือในการสืบค้น รวบรวมความรู้ ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดการ เท่าทันสื่อสารสนเทศที่จะพิสูจน์ยืนยันสิ่งที่ตนและสังคมอยากรู้ได้อย่างชาญฉลาด เกิดแรงบันดาลใจสร้างจินตนาการ ในการพัฒนา สร้างผลิตภัณฑ์ หรือนวัตกรรมขึ้นใช้ใน การดำรงชีวิตในสังคมได้ (สำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2558, หน้า 16)

ในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีความคิด เชิงสร้างสรรค์และเข้ากับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการจัดการเรียนรู้ในยุค ศตวรรษที่ 21 นั้นต้องเน้นให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ในอนาคตไปพร้อมกัน การจัดการเรียนรู้ในยุคที่ 21 จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ในการเรียนรู้ในเรื่องการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ เวลาในการเรียนรู้ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ชุมชน นโยบาย ของรัฐและสถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพและสมรรถนะของผู้เรียน และผู้สอนในอนาคต และหากต้องการให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้โลกอนาคตผู้สอนต้อง

ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน หากกลยุทธ์ใหม่ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้และคัดกรองความรู้ ที่ถูกต้องมาสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ บทบาทของผู้สอนจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ที่เคยบอกเล่าเรื่องราวจากการอ่านหนังสือและตำรา และจากประสบการณ์เดิมที่ผู้สอน มีอยู่ มาเป็นเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน และไม่ขีดเส้นกรอบให้แคบจนผู้เรียน เกิดความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ไม่ได้ การเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่การ เรียนเพื่อให้ได้ความรู้แต่เป็นการเรียนที่ต้องได้ทั้งความรู้และทักษะ (Skills) ซึ่งทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 นี้คือ ทักษะแรงบันดาลใจ ทักษะการเรียนรู้และคุณสมบัติความเป็น มนุษย์ (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 11-21)

ทักษะศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่ได้เรียนรู้เพื่อให้ได้วิชาแกนและแนวคิดสำคัญ ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องให้ได้ทั้งสาระวิชาและได้ทักษะ 3 กลุ่มคือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งสามารถ แจกแจงออกได้เป็น 3Rs+8Cs+2Ls คือ Reading + (W)riting+ (A)Rithmetic+ Critical Thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการ แก้ปัญหา) + Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) + Collaboration, Teamwork & Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) + Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) + Communication, Information & Media Literacy (2-3 ภาษา) (ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) + Computing & Media Literacy (ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) + Career & Learning Self-reliance (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) + Change (ทักษะการเปลี่ยนแปลง) + Learning Skills (ทักษะการเรียนรู้) + Leadership (ภาวะผู้นำ) (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 13)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพตามกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบภายในปี พ.ศ. 2561 เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2558)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตาม คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 นั้นต้องยึดกรอบระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ทั้ง 5 ระบบ คือ 1) ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Standards) 2) ระบบการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills) 3) ระบบหลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum & Instruction) 4) ระบบการพัฒนาทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Professional Development) และ 5) ระบบสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Environment) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ วิจารย์ พาณิชย์ ในการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะ ความรู้และความเชี่ยวชาญที่เกิดกับผู้เรียน สร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนที่มีการบูรณาการความซับซ้อนสาระเนื้อหา มุ่งเน้นการสร้างความรู้และความเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการสร้างความรู้แบบผิวเผิน ยกกระดับความสามารถให้ผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลที่เป็นจริงดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้คือ

- 1) ใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง สร้างสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงการแก้ไขงาน ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและสากล
- 2) ระบบหลักสูตรและการสอน ต้องมุ่งเน้นเชิงสหวิทยาการของวิชาแกนหลัก สร้างโอกาสที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการข้ามสาระเนื้อหาและสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน สร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุน บูรณาการแหล่งเรียนรู้จากชุมชนเข้ามาใช้ในโรงเรียน
- 3) ด้านการพัฒนาครู ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งและเชี่ยวชาญในการสอน สามารถพัฒนาหลักสูตรได้ มีการคิดค้น ดำเนินการสอนที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ สามารถแบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนทางการเรียนรู้โดยใช้ช่องทางที่หลากหลายในการสื่อสาร พัฒนาทางวิชาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน
- 4) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียน การรับการสนับสนุนจากบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือหรือแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 23)

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทางให้ผู้เรียนและผู้สอนได้เรียนรู้ร่วมกัน ในภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้โดยวิธีที่หลากหลาย และใช้วิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ใช้สื่อต่างๆ

และการลงมือปฏิบัติให้มากกว่าวิธีบรรยาย และแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นต้องดำเนินการทั้งด้าน มาตรฐานและการประเมินผล ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาครู และด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้เผชิญกับสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการสำรวจพบว่าการเตรียมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาให้มีความพร้อมกับการดำเนินชีวิตตามกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้ทักษะการเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ความเข้าใจนวัตกรรมเชิงลึกอยู่ในระดับที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายตามคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ที่ ถนนไทรโยค ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดทั้งหมด จำนวน 45 โรงเรียน มีบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้บริหาร จำนวน 133 คน ครูจำนวน 1,926 คน และนักเรียน จำนวน 45,305 คน และมีจำนวนห้องเรียน 1,211 ห้อง จากการรับนโยบายทางกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และการจัดการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้ตระหนักในการเตรียมความพร้อมทางด้านจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามเป้าประสงค์เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย คือ 1) ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรมจริยธรรม มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต ที่ดี ปลอดภัย เสพติด สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข 2) ครูมีหลักสูตรชั้นเรียนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีคุณภาพและได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 4) ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ วิจัยแก้ปัญหา มีวิสัยทัศน์ ความเป็นครู มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล 5) สถานศึกษามีการทดสอบ การประเมิน การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 6) สถานศึกษามีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาและจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เป็น

สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน 7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเป็นกลไก ขับเคลื่อนการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่คุณภาพ ระดับมาตรฐานสากล 8) สถานศึกษา ชุมชนมีการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง 9) สถานศึกษา ชุมชนมีการสร้างขีดความสามารถในการค้าและการลงทุน และ 10) สถานศึกษา ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยว 3 ธรรมชาติ โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สอดคล้องกับพลวัตในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (2556, หน้า 164)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจต้องการทราบสภาพและปัญหา การบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พร้อมทั้งมีความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการบริหาร จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนา คักยภาพของการบริหารจัดการ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพ และก้าวทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับใด
2. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่าย วิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

5. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน

5. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความแตกต่างกัน
3. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความแตกต่างกัน
4. สภาพและปัญหาในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการ

พัฒนาปรับปรุง การบริหารจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

3. ทำให้ผู้ที่สนใจในการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถใช้ผล การศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางในการ บริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย ใน 4 ด้าน (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 14) ดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านมาตรฐานและการประเมินผล
- 1.2 ด้านหลักสูตรและการสอน
- 1.3 ด้านการพัฒนาครู
- 1.4 ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 45 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 45 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 360 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 450 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 230 คน แยกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 23 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 23 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 184 คน กำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2553, หน้า 43)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพด้านตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน

3.1.1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

3.1.1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10-20 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพ ปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ

ที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย ใน 4 ด้าน

3.2.1 ด้านมาตรฐานและการประเมินผล

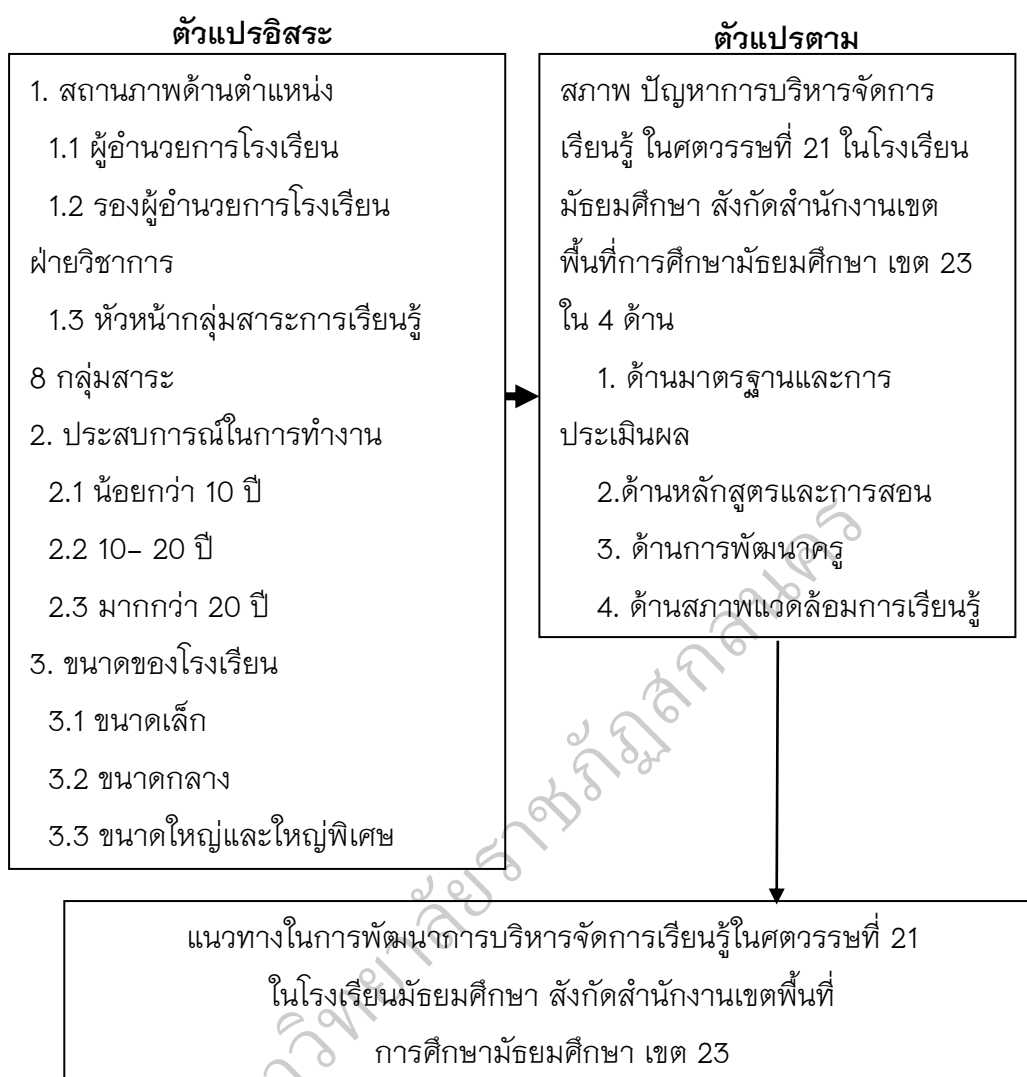
3.2.2 ด้านหลักสูตรและการสอน

3.2.3 ด้านการพัฒนาครู

3.2.4 ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จากกรอบแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2556, หน้า 14) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้อ่านกับผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะขึ้นไว้ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ลักษณะทั่วไปของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านมาตรฐานและการประเมินผล หมายถึง มาตรฐานการเรียนรู้และการประเมินผลในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะ ความรู้และความเชี่ยวชาญที่เกิดกับผู้เรียน สร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนในเชิงสหวิทยาการระหว่างวิชาหลักที่เป็นจุดเน้น มุ่งเน้นการสร้างความรู้และเข้าใจในเชิงลึก โดยยกระดับความสามารถผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลที่เป็นจริง การใช้สื่อหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพจากการเรียนรู้ในสถานศึกษา การทำงานและในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมายและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง

1.2 ด้านหลักสูตรและการสอน หมายถึง หลักสูตรและวิธีการสอนที่ใช้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแยกกัน ในบริบทของวิชาหลักและ รูปแบบสหวิทยาการในศตวรรษที่ 21 โดย มุ่งเน้นไปที่การให้โอกาสสำหรับการใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ในเนื้อหาและวิธีการตามความสามารถในการเรียนรู้ช่วยให้วิธีการเรียนรู้วัดกรรมที่บูรณาการ การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนแนวทางเพิ่มเติมในการใช้ปัญหาเป็นฐาน และทักษะการคิดขั้นสูงสนับสนุนให้รวมทรัพยากรของชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

1.3 ด้านการพัฒนาครู หมายถึง การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ในทุกๆ ด้าน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนครูให้มีแนวทางการสอนและพัฒนาความสามารถสำหรับการบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 การสร้างเครื่องมือและกลยุทธ์การเรียนการสอนไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาการคิดเชิงวิพากษ์และอื่นๆ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้มีอาชีพในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ครูสามารถการพัฒนา การระบุดัตนของนักเรียนโดยครูมีรูปแบบการเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งรู้จักจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียน ช่วยให้ครูพัฒนาความสามารถในการใช้กลยุทธ์ต่างๆ ที่มีความหลากหลายและสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความแตกต่างการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รองรับการประเมินผลอย่างต่อเนื่องของการพัฒนาทักษะของนักเรียนศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชนของผู้ปฏิบัติงานโดยการหันหน้าเข้าหากันการสื่อสารเสมือนและผสม

1.4 ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง ระบบสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีลักษณะสร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียน การสนับสนุนจากบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล

โดยสนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนในด้านการศึกษา การมีส่วนร่วม การแบ่งปันสิ่งปฏิบัติ ที่เป็นเลิศระหว่างกัน รวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลายสู่การปฏิบัติใน ชั้นเรียนทำให้สร้างผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบทมีโอกาสเข้าถึงสื่อ เทคโนโลยี เครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

2. ปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ลักษณะ ข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการบริหารจัดการเรียนรู้ของของผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 อันประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านมาตรฐานและการประเมินผล 2) ด้านหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการพัฒนาครู และ 4) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น

3. การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารดำเนินการเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

4. การบริหารจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหาร ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ที่ทำให้ผู้เรียนพึงมีความพร้อมในการเตรียม ตัวสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความท้าทายของสภาวะ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21

5. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หมายถึง ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยดำรงตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ตำแหน่งของประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, กลุ่มสาระการ เรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา, กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ, กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

7. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งมีอยู่ 3 ข้อ ได้แก่ 1) น้อยกว่า 10 ปี 2) 10-20 ปี และ 3) มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

8. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากน้อยแตกต่างกันโดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในการแบ่งขนาดของโรงเรียน สามารถจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

8.1 โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียน 1-500 คน

8.2 โรงเรียนขนาดกลาง ที่มีจำนวนนักเรียน 501-1,500 คน

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ ที่มีจำนวนนักเรียน 1,501 คน ขึ้นไป

9. แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การนำผลการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน คือ

1) ด้านมาตรฐานและการประเมินผล 2) ด้านหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการพัฒนาครู และ 4) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ นำเสนอแนวทางที่เหมาะสมเพื่อบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ต่อไป